

Jokakirjastolaisen sotakirjat

Poimintoja kirjastosedän sotakirjastosta

”Mikään ei ollut päässyt raaistamaan häntä niin, ettei hän olisi sielunsa pohjalla tuntenut sodan suurta mielettömyyttä.”

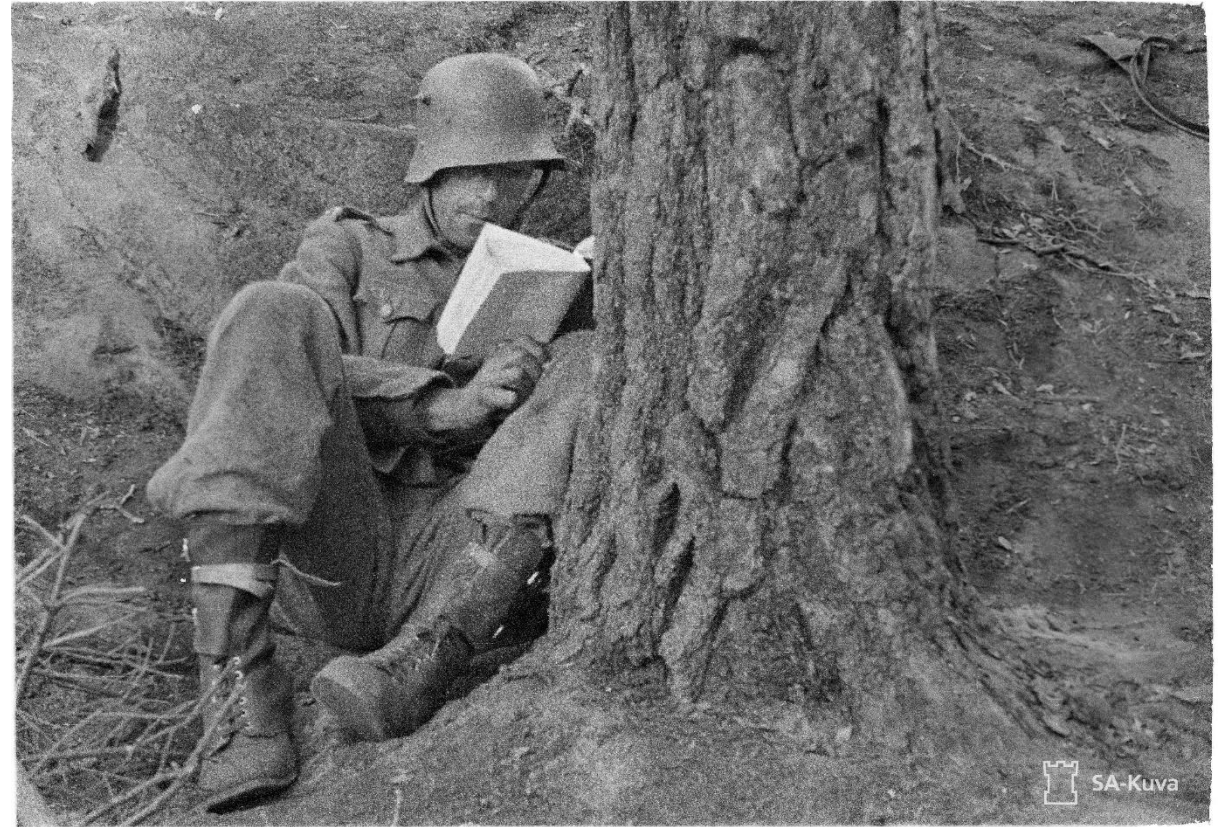
- Väinö Linna -

Suomi on sotakirjojen luvattu maa.

Sodan jälkeen aika kului työn, jälleenrakennuksen ja hengissä pysymisen parissa, lukeminen ei ollut ykkösharrastus.

Sotakirjat ovat ylläpitäneet lukutaitoa.

Sotahistorian ja etenkin sotaan johtaneiden syiden tunteminen on tärkeää, ettei historia toistaisi itseään.

Kuva: Sotamuseo

Klassikoita

Wolf H. Halsti : Muistelmat 1 ja 2, eli Mies elää aikaansa (1973) ja Aika vaatii veronsa (1974)

-taidokasta ja kärkevää kerrontaa kansalaissodasta, talvi- ja jatkosotaan johtaneista syistä ja itse sodista

K.L. Oesch : Suomen kohtalon ratkaisu Karjalan kannaksella v. 1944 (1957)

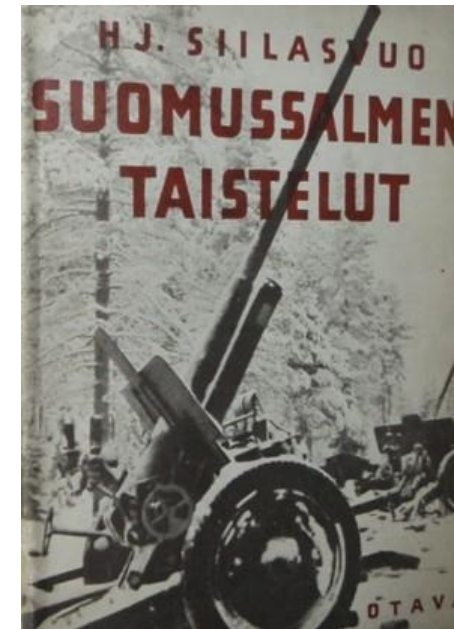
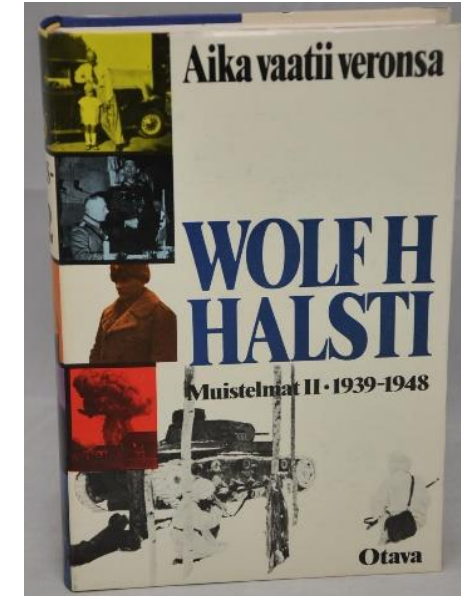
-mukana olleen kenraalin asiantunteva ja tiivis selvitys kesän -44 torjuntataisteluista

Hjalmar Siilasvuo : Suomussalmen taistelut (1940)

-talvisodan kenties myyttisimmän kenraalin tiivis ja karu katsaus sodan kenties kuuluisimpaan taisteluun

Erkki Palolampi : Kollaa kestää (1940)

-sotakirjallisuuden klassikko, aikansa kuva

Sotatoimien johtajat

A.F. Airo : Liikekannallepanosalaliitto/Puolustustaisteluni (1947)

-Suomen älykkäimmän kenraalin puolustuspuheenvuoro asekatkenta- ja liikekannallepanosalaliittoa vastaan

Pertti Kilkki : Valo Nihtilä - Päämajan eversti (1994)

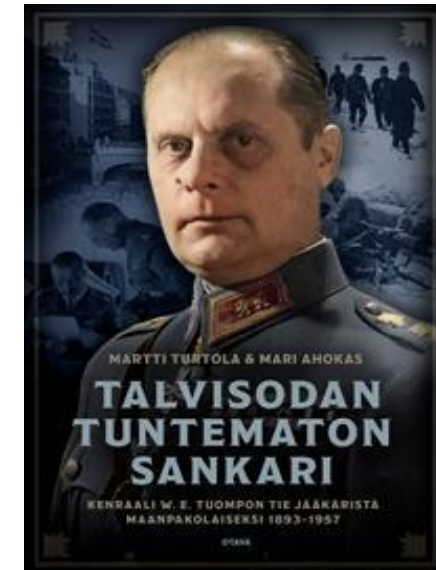
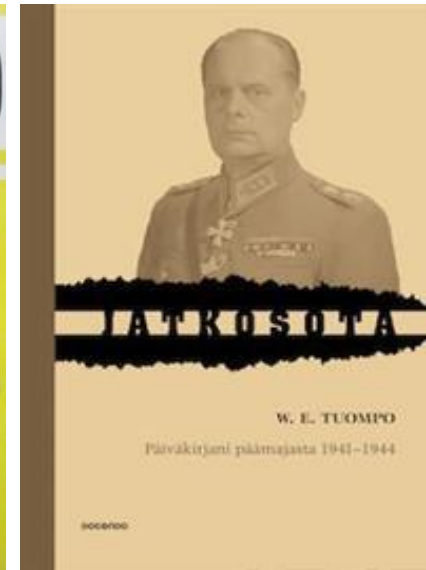
-taidokkaan upseerin muotokuva, samalla hyökkäys kenraali Airoa vastaan

W.E. Tuompo : Päiväkirjani päämajasta 1941-44 (1968)

-reaaliaikaista kerrontaa korkeimman sodanjohdon päivittäisestä elämästä

Martti Turtola ja Mari Ahokas : Talvisodan tuntematon sankari - kenraali W. E. Tuompon tie jääkäristä maanpakolaiseksi 1893-1957 (2021)

-perusteellinen elämäkerta

Sotaa päämajassa, hotelli Kalevassa ja ruohonjuuritasolla etulinjassa

Mikko Karjalainen : Mannerheimin päämaja, sodanajan johtoesikunta 1918-1944 (2019)

-sodan rakenne ja toiminta, ylimmän sodanjohdon historiaa

Lasse Laaksonen : Eripuraa ja arvovaltaa, Mannerheimin ja kenraalien henkilösuhteet ja johtaminen (2004)

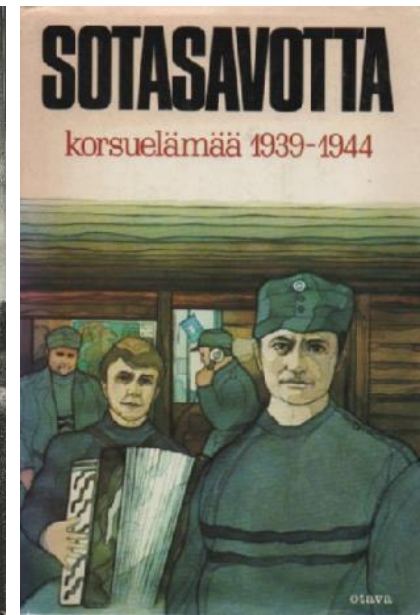
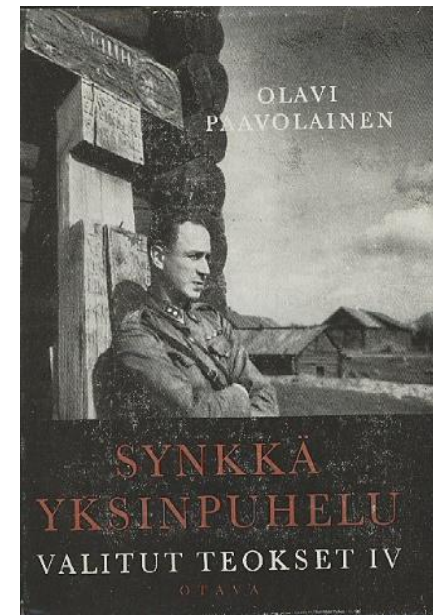
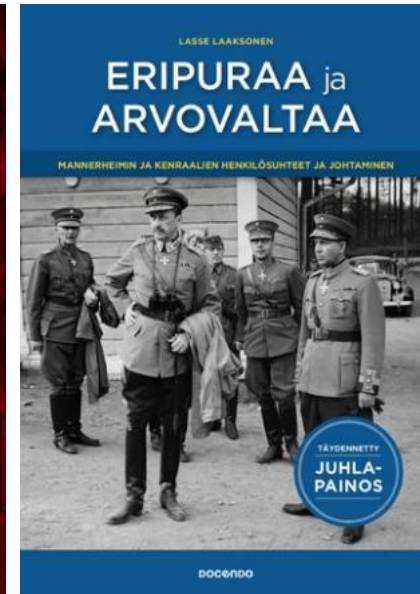
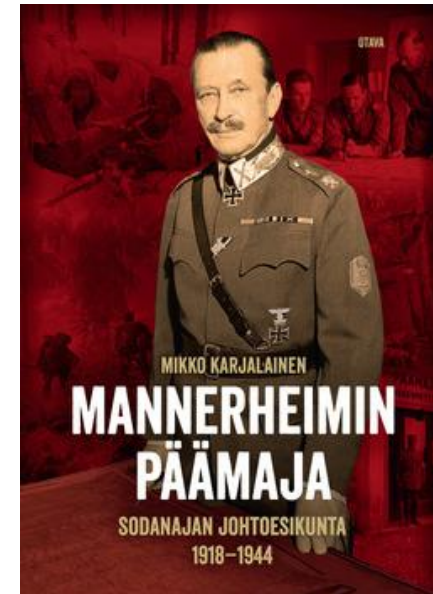
-kurkistus sodanjohdon kulissien taakse

Olavi Paavolainen : Synkkä yksinpuhelu (1946)

-taiteilijan ja tiedotusmiehen hieman jälkiviisas sota

Sotasavotta : Korsuelämää 1939-1944 (1974)

-kansanperinnettä, sotilaiden omaa sensuroimatonta kertomaa

Sodan syyt

Pekka Visuri ja Eino Murtorinne : Hitlerin ja Stalinin kaupankäynti Suomesta 1939-1940 (2019)

-tärkeää ymmärtää laajemmat näkökulmat ja sotaan johtaneet syyt

J.K. Paasikivi : Toimintani Moskovassa 1939-1941 (1958)

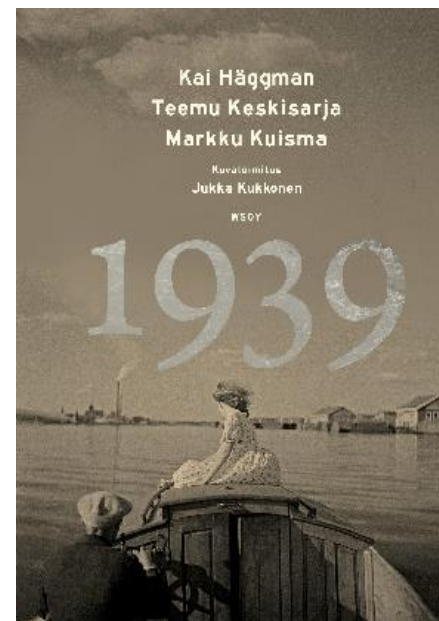
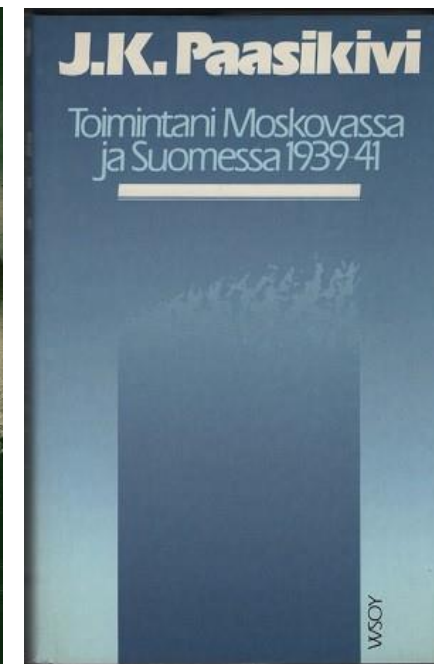
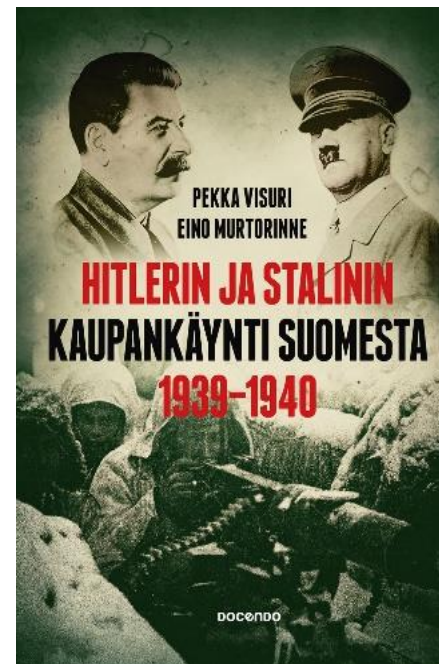
-Sodan ja rauhan miehet

Kai Häggman, Teemu Keskisarja, Markku Kuisma : 1939 (2019)

-napakoita ja viisaita esseitä

Päivi Tapola : Kenraalien kirjeet (2007)

-kenraalitkin ovat ihmisiä, joilla on perheet ja ystävät

Sodan demoralisoiva vaikutus ja linnakundit

Sari Näre & Jenni Kirves (toim.) : Ruma sota - talvi- ja jatkosodan vaiettu historia (2008)

-sodan pimein puoli

Mikko Ylikangas : Sota-ajan rikokset, kotirintaman rötökset (2019)

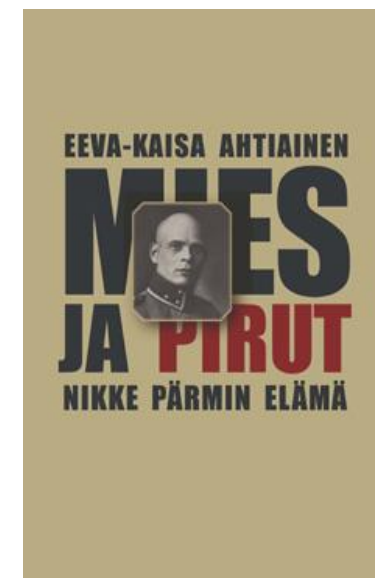
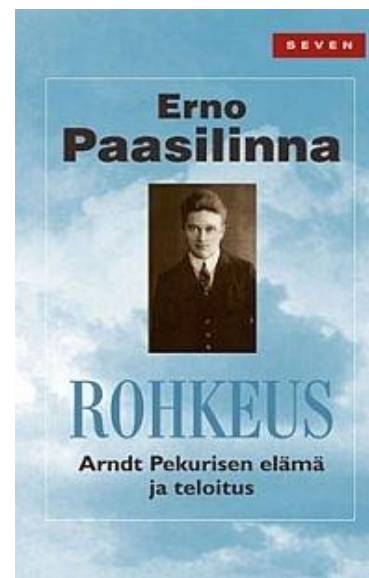
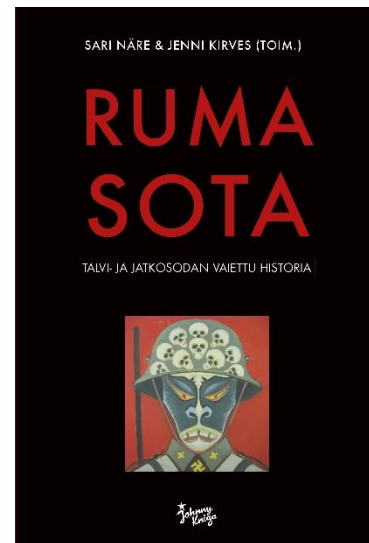
-sodan aikana yhteiskunta raaistui

Erno Paasilinna : Rohkeus - Arndt Pekurisen elämä ja teloitus (1998)

-periaatteistaan loppuun asti kiinni pitävä sankari, vai antisankari?

Eeva-Kaisa Ahtiainen : Mies ja pirut - Nikke Pärmin elämä (2005)

-anekdoottien sankari ja Mustan nuolen komentaja

Kaukopartiointia

Lassi Saressalo : Päämajan kaukopartiot jatkosodassa (1987)

-alan perusteos, puolitieteellinen selvitys aiheesta

Mikko Porvali : Kohti itää - Päämajan kaukopartio-osasto Vehniäinen 1941 (2021)

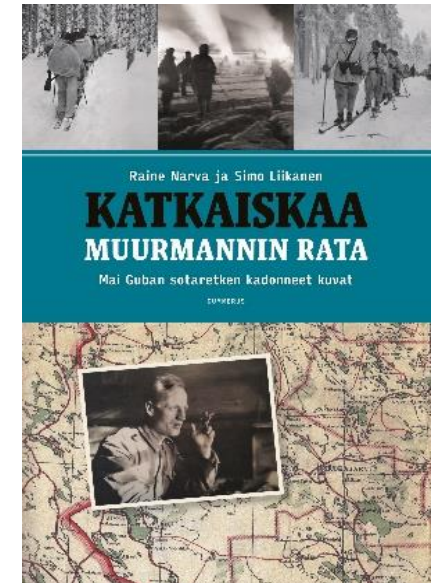
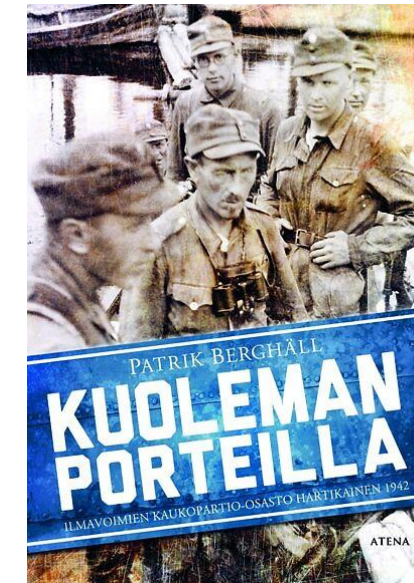
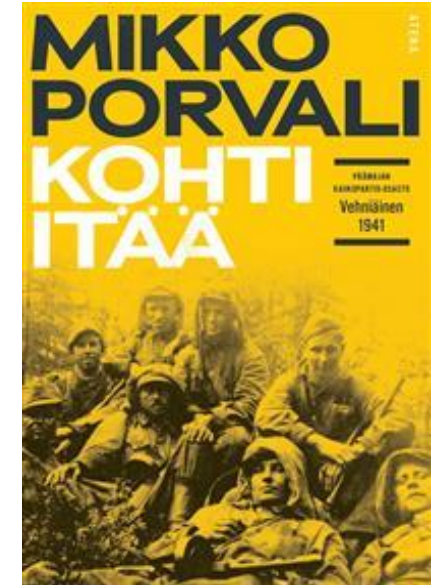
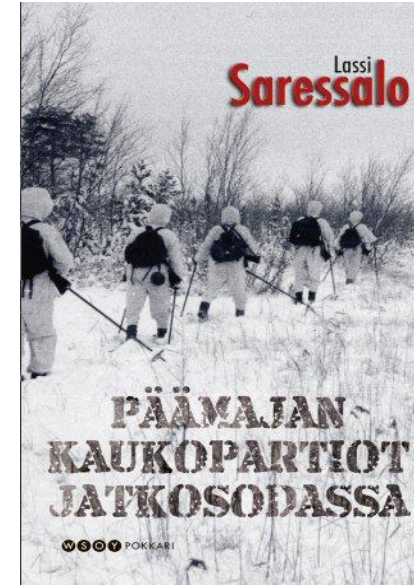
-ensimmäinen erittäin hyvä tietokirja aiheesta

Patrik Berghäll : Kuoleman porteilla - Ilmavoimien kaukopartio-osasto Hartikainen 1942 (2016)

-Antti Vorho, yksi salaperäisimmistä sisseistä

Raine Narva ja Simo Liikanen: Katkaiskaa Muurmannin rata (2019)

-majuri Majewskin jokseenkin järjetön suurpartio

Kaunokirjallisuuden klassikot

Paavo Rintala : Sissiluutnantti (1963), Sotilaiden äänet (1966), Sodan ja rauhan äänet (1967), Nahkapeitturien linjalla 1 & 2 (1976, 1979)

-kohua ja kirjasotia, radiohaastatteluihin perustuvia veteraanien kertomuksia

Antti Tuuri : Talvisota (1984), Rukajärvi-trilogia (1990-1992), Elämä isänmaalle (1998)

-sotakirjoja kaikkein laadukkaimmasta päästä, veteraanien haastattelut

Jorma Kurvinen : Emme tienneet kun läksimme silloin (1979), Se verellä maksetaan (1980)

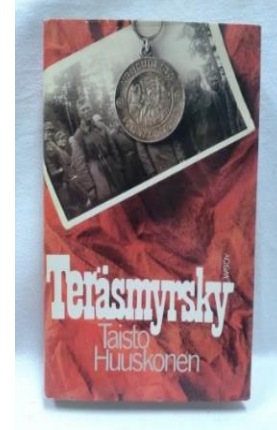
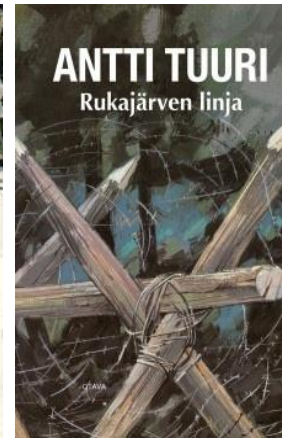
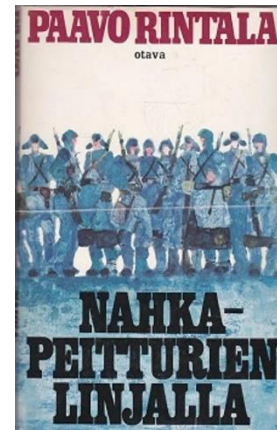
-ammattikirjailijan laadukkaita ja sodan oikeutusta pohtivia romaaneja

Aaro Salmela : Isät katsovat poikiaan (1980)

-hyvä ns. perussotakirja, jossa käsitellään myös siviilien asioita

Taisto Huuskonen : Teräsmyrsky (1981) / Teräsmyrsky Kannaksella (1970)

-Laps Suomen -kirjoittajan aluksi Neuvostoliitossa kirjoittama ja julkaistu jatkosotaromaani

Uudempia suosikkeja

Antti Tuuri : Rata (2010)

-romaanimuotinen teos majuri Majewskin partiosta

Kristian Kosonen : Verinen tie Tyrjään (2021), Viipurin menetys (2020)

-laadukasta peruskauraa

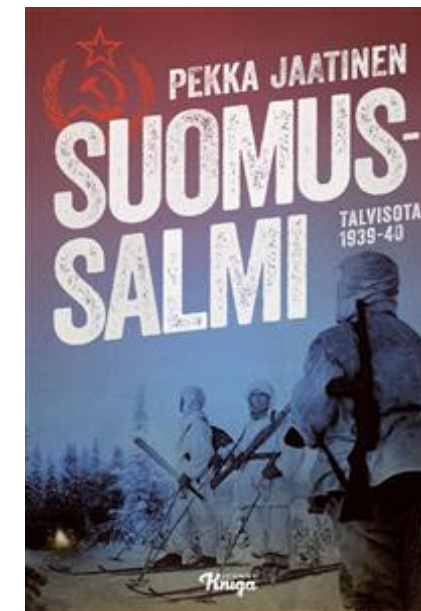
Esa Sirén : Törni-sarja (2015-2018)

-uusi Lehväslaiho?

Pekka Jaatinen : Viimeiseen patruunaan - Tornion maihinnousu 1944

(2014), **Pimeys (2018), Suomussalmi - talvisota 1939-40 (2019)**

-hieman harvinaisempia aiheita, eli Lapin sota ja sukellusvenesota

Viihdettä ja jännitystä

Ville Kaarnakari : Operaatio-sarja (2010-2018)

-lähes uskottavalla tavalla punottuja faktaa ja fiktiota sekoittavia sotatrillereitä

A.M. Frost : Peder Jang -sarja (2019-2022)

-”romanttista sotaviihdettä”, sankareita ja kauniita naisia

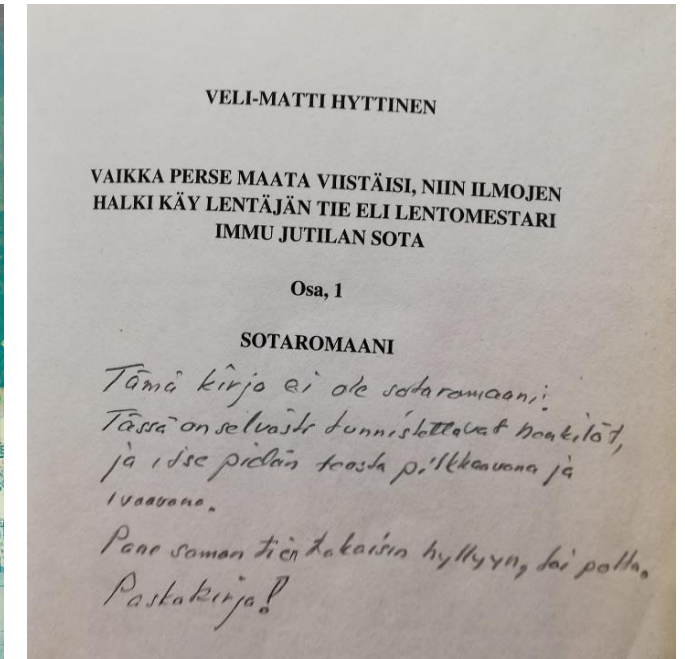
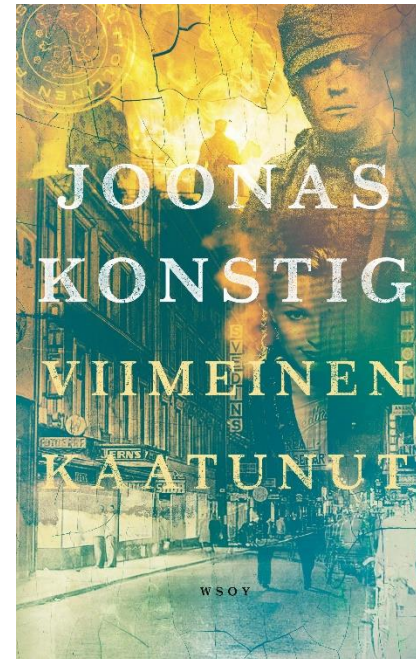
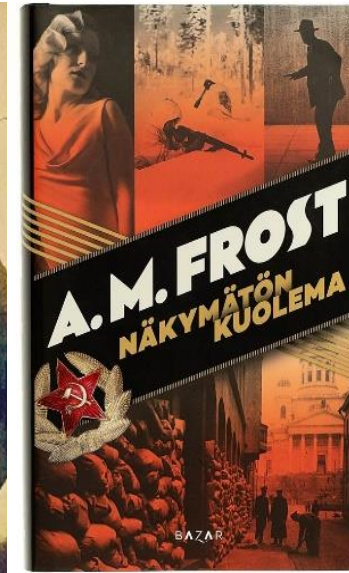
Tapani Bagge : Mujus-sarja (2011-2021)

-eivät varsinaisia sotakirjoja, mutta sota merkittävässä osassa

Joonas Konstig : Vaaran vuodet (2020) ja Viimeinen kaatunut (2021)

Veli-Matti Hyttinen : mikä tahansa kirja

-varoittava esimerkki ”sanataiteen pilloojasta”

Joukko-osastohistoriikkeja ja taistelupaikkoja

Martti Koskimaa: Tyrjän rykmentti JR7 (1996)

-malliesimerkki laadukkaasta joukko-osastohistoriikista

Aimo Purhonen (toim.): Tie Ihantalan tulimyrskyyn – RjP 2 jatkosodassa (1994)

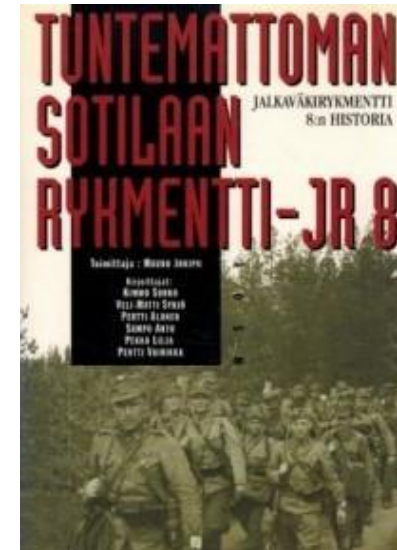
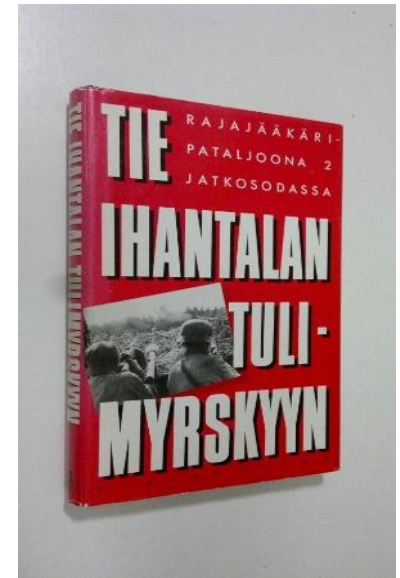
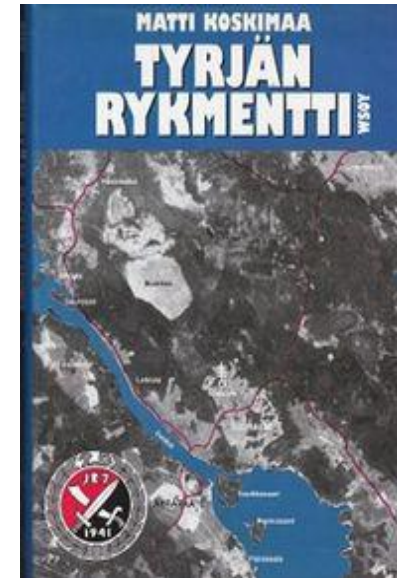
-isoisäni kaatui tässä pataljoonassa elokuussa -41

Mauno Jokipii: Tuntemattoman sotilaan rykmentti – JR8 (1991)

-kiinnostavin osuus vertailu Tuntemattoman sotilaan -joukkueen sotaretkeen ja yhteyksistä todellisuuteen

Teemu Keskisarja : Raaka tie Raatteeseen – Suurtaistelun ihmisten historia (2012), Tolvajärven jälkeen – Suurtaistelun ihmisten historia (2014)

-kuten nimet kertovat, enemmän ihmisten kuin sodan historiaa

Kiitos ja anteeksi.

